

HUHLA VEYA SONSUZLUĞUN MERKEZİ

Rodop Dağları'nın en doğu ucunda, Yunanistan ve Türkiye sınırının pek yakınında, mistik bir huzura gömülmüş, efsaneler ve büyüleyici bir doğayla örtülü Huhla Köyü yer almaktadır. Her yıl bu büyülü yerde düzenlenen Huhla'nın Gizemleri Festivali, Bulgaristan'ın ve dünyanın dört bir yanından şairleri, yazarları, ressamı, müzisyenleri, dansçıları ve oyuncularını bir araya getirmektedir. Festivalin organizatörü, ilham kaynağı ve Huhla'nın gizemlerinin baş koruyucusu ise yazar, gazeteci, toplum öncüsü ve yurtsever İvan Bunkov'dur.

S. K.: Sayın Bunkov, siz, Doğu Rodoplar'ın bir simgesine dönüşen Huhla'nın Gizemleri Festivali'nin düzenlenmesine öncülük eden, ilham veren ve itici gücü olan kişisiniz. Üstelik festival, artık 26. yılına ulaştı. Başlangıç nasıldı ve festival yıllar içinde nasıl değişti?

İ. B.: Başlangıç dillere destandı! Ancak bu başlangıcın bir önsözü vardı. Huhla'nın Gizemleri hiç yoktan ortaya çıkmadı; sağlam bir temel üzerine inşa edildi. Festivalin kökleri, genç bir gazeteci olduğum sırada, amcam Kosta Haciev'le ortaklaşa düzenlediğimiz iki büyük sülale buluşmasına dayanıyor. 40 yılı aşkın bir süre önce, o dönem için hayırlı olduğu kadar zorluklar da içeren bu işi üstlenen amcam, ülke çapında Huhlalıların yerleştiği şehirleri ve köyleri dolaşarak ait oldukları sülalelere adlarını kaydetti ve ortak bir soy ağacı oluşturdu. Amcam, var olduklarını bildiğimiz 140 Huhlalı sülaleden 40'ını dördüncü kuşağa kadar ortaya çıkarmayı başardı. Hiç yokun yanında bu da büyük bir işti! Ben ise organizasyon kısmının ağır yükünü üstlendim. İşin bu kadar zor olacağını bilmiyordum. Sanki isyan hazırlığı yapıyormuşuz gibi, insanlar çekiniyorlar, yardım etmek istemiyorlardı. Neymiş, işleri güçleri varmış, böyle boş şeylerle uğraşacak vakitleri yokmuş. O dönem yaşadığım hayal kırıklıklarını şimdi hatırlamak bile istemiyorum. Ancak pes etmedim, teslim olmadım. Her iki sülale buluşması beklediğimin çok ötesinde başarılı geçti! İnsanlar canlandı, birbirleriyle buluştular, heyecanlandılar! Köy daha o zamanlarda geleceği olmayan ve gittikçe sönen bir yerleşim ilan edilmişti; hatta köye su bile getirilmemiş, kendi hâline bırakılmıştı. O yüzden ayağı yere sağlam basan gerçekçi insanlar bizi hayalperest yerine koyuyorlar, hatta en hafif tabirle ciddiyyetten uzak kimseler olarak görüyorlardı. Demokrasi dönemi¹ geldiğinde köy artık neredeyse son nefesini vermek üzereydi, göç korkunç boyuta ulaşmıştı.

Ancak sırayla gidelim.

Olağanüstü birer manevi tezahür olarak gördüğüm bu sülale buluşmalarından doğan kıvılcım, hem de Geçiş döneminin² en zorlu zamanlarında, bana ve arkadaşlarım Plamen Dimitrov ile Boyko Lambovski'ye sıçradı. Huhla'ya olan sevgimizle büyülenmiş hâldeki bizler de zaten köyü unutulmuşluktan ve günlük hayatın yıkımından nasıl kurtarabiliriz diye kafa yoruyorduk. İşte bu kıvılcım, Huhla'nın Gizemleri Festivali fikrini

¹ Ülkede totaliter yönetim sisteminin yıkıldığı 10.11.1989 tarihinden sonrasını kapsayan dönem kastedilmektedir. (ç. n.)

² Ülkede totaliter yönetim sisteminin sona erdiği 10.11.1989 tarihinden itibaren demokrasi ve liberal ekonomi düzenine geçiş niteliğindeki dönem kastedilmektedir. (ç. n.)

ateşledi. Yeni koşullarda, ciddiyetle ciddiyetsizlik arasında, ancak kendimizi asla ciddiye almadan, bazen de gerçekliğe göz kırparak, hafıza bırakmadan kaybolmakta olanı ancak bu şekilde koruyabilirdik. Huhla'nın hem sıradan, hem de sıra dışı bir köy olduğunu hissediyor ve bunu yalnızca, Bulgaristan'ın sanki son menziline kalmış Huhlalılara değil, o yıllarda ülkenin, bugün ise dünyanın dört bir yanına dağılmış olanlara da göstermek istiyorduk.

Köyün gizemleri ve yüzyıllar boyunca tarihi hakkında çok az şey biliyorduk, ancak bu yerin, geçmişin derinliklerinden gelen ve 3 bin 200 yıl öncesinden kalma bir mabedinin gücünü hissedebiliyorduk. Nereye kadar varacağımızı bilmeden kolları sıvadık. Önemli olan başlamakti. Hem de olağanüstü bir şekilde, dediğim gibi, en üst perdeden başladık – Plamen Dimitrov sağladığı bir miktar parayı kaybetse de, Huhla'nın Gizemleri kazandı. Çünkü 27 yıl önce buraya, Kasım yortusu arifesinde, o zamanların en seçkin, ünlü ve sıra dışı tiyatro topluluğu olan La Strada, başta Krıstyo Lafazanov, Hristo Gırbov, Valentin Tanev ve hatta genç Lyubo Neykov olmak üzere buraya geldi ve okuma yurdumuzda, şaşkınlık içindeki Huhla halkı önünde bir maskeli balo başladı; büyükanhaların önünde (Tedi) Moskov'un oyuncularını Marmelat oyununu sundular. Böylece, Huhla versiyonunda Çilekeş Genoveva³ temsili yaşandı. Ardından meyhanede gerçek bir eğlence, bir kargaşa oldu; roller değişti – kırmızı şarabın da etkisiyle bütün Huhlalılar oyuncu, oyuncular ise Huhlalı oldular. Böylece, Kasım yortusu canlı tiyatrodan bol bol müzik, şiir, şarkı ve oyunlarla karşılandı.

O günden bu yana 27 yıl geçti.

Her yıl festival günlerinde; şiir, müzik, dans, tiyatro, etnografya, yemek yapma dallarında ulusal çaptaki en iyi başarı, yerel çaptaki en iyi başarıyla bir araya geliyor. Yunanistan'dan ve Türkiye'den de sanatçılar katılıyor. Kùltürlerimizin önündeki sınırlar kalkıyor, her yerde sözü edileceği insancılığın ufukları giderek açılıyor.

Tepeye yeniden ayağa kaldırılan Aziz İlyas Şapeli'nin ve her şeyin başladığı ve Huhla adının da geldiği kutsal kuyunun yeniden açılışından bu yana 17 yıl geçti. Aynı zamanda, tepeye ve eski çağlardan bu yana maneviyatın simgesi olan açık hava tiyatrosuna giden yolun hem gerçek, hem de mecaz anlamda açılmasının üzerinden de 17 yıl geçti.

Bütün bu gelişmelerde bir neden-sonuç ilişkisi, bir ardışıklık, köyün gündelik yaşamın üstüne yükselişini, küçük kavgalar ve komşu anlaşmazlıklarının üstüne çıkmasını, iyilik ve gelecek adına birleşmeyi görüyorum. Her geçen gün de amcam Kosta Haciev'e, karşılıksız desteği ve Huhla'nın gelişimindeki gizli ve açık faaliyetleri için kardeşim Kolyo Bunkov'a, festivali güçlü destekçisi ve Huhla'nın kalbi olan sağdıçım İliya Hristov – Linkata'ya, Lefter Lefterov'a, şapelin inşası için oluşturulan düzenleme komitesinin üyesi, mühendis Mitko Draganov'a minnettarlığım artıyor. Mitko'nun komiteye katılımı son derece faydalı oldu. Yeniden inşa edilen şapelin temellerini atan, marifetli ustamız Nikola Vılçev'e; hem güçlü manevi desteği, hem de şapelin inşası için Svilengrad Rotary Kulübü aracılığıyla sağladığı maddi katkı için İvaylo Balabanov'a minnettarım. Huhla'nın Gizemleri'nde olduğu gibi genel olarak ülke edebiyatındaki varlığı için de şair köydeşime teşekkür borçluyum. Artık aramızda olmayan, ama

³ Alman oyun yazarı Ludwig Tieck (1773–1853) tarafından kaleme alınan ve orijinal başlığı *Leben und Tog der heiligen Genoveva* (Azize Genoveva'nın Hayatı ve Ölümü) olan oyun, 19. yüzyıl ortalarında tiyatro kültürüyle tanışan Bulgar toplumunda büyük yaygınlık kazanır. Temsillerde, sahnede gösterileni birebir algılayan seyirci oyunun akışına müdahale etme yoluyla canlı şekilde katılır. (ç. n.)

festivalimize yaptıkları iyiliklerle de hatırladığımız ve hatırlayacağımız İliya Karaçomakov'a, Dimitir Zafirov – Pargiyata'ya, Marin Mihov'a da teşekkürlerimi sunarım.

Müteşekkire olmamız gereken bir diğer kişi de, bize bu harika tapınağın mimari projesini hediye eden mimar Tanya Katrandjieva'dır. Aynı şekilde, şapelin yeniden inşasında kimisi emeğiyle, kimisi maddi katkıyla yer alan bütün Huhlalılara da minnettar olmalıyız. Tekrar söylüyorum, bu şapel, görünmez bir şekilde bizi maddi değil, manevi bir hedef etrafında birleştirmeyi başardı! Bizi barıştırdı! Uzak yakın demeden bütün Huhlalıları bir araya getirdi!

Burgas'ın Bata Köyü'nden bir Huhlalı olarak, şapelin tamamlanmasında da, Huhla'nın Gizemleri'nin gelişiminde de hiçbir zaman güçlü desteğini esirgemeyen Hristo Kumanov'a özellikle teşekkür etmek isterim. Kendisi yalnızca emeğiyle ve başkalarını da teşvik etmesiyle değil, aynı zamanda maddi katkıyla da büyük destek sağladı. Ayrıca, Huhla'da ev satın alma cesaretini gösteren ilk yeni yerleşimcilerden olan Nikolay Gaydadjiev'e de desteği için teşekkür etmek isterim. Huhlalı kızımız Yanitsa Kaplan'a, Almanya'da, birçok Huhlalılardan daha büyük bir Huhlalı olmayı başardığı için özellikle teşekkür ederim. Kendisi, Huhla'nın yurtdışında imajının oluşturulması için hummalı bir kampanya yürüttü, kriz dönemlerinde Huhlalılara yardım sağlamak amacıyla bağışlar topladı ve bir Alman vakfının sağladığı finansmanla şapelin kubbesinin onarılmasına katkıda bulundu. Daha sonra yine aynı vakıf aracılığıyla Hohla Okuma Yurdu'nun yenilenmesini sağladı. Ayrıca Huhla'nın „altın çocukları“ diye anılan ve Huhlalıları harekete geçirmek yoluyla okuma yurdunu yeniden bir kültür mabedine dönüştüren Hristo ve Grigor Grigorov kardeşlere de teşekkür etmek isterim.

Yıllar boyunca Huhla'nın Gizemleri Festivali, yerel belediye yönetiminin desteğini aldı. Belediye başkanları Angel Petrov, Stefan Tanev ve Diana Ovçarova desteklerini hiç esirgemediler. Belediye başkan yardımcıları Zlatka Hristova (ki onun döneminde, sağladığı olağanüstü yardımla şapel inşa edildi), Petır Konduzov ve Veronika Konduzova da çok destek oldular.

S. K.: Siz Huhla'da doğdunuz. Huhla'nın sıradan bir yer olmadığını ne zaman ve nasıl fark ettiniz? Huhla'yı anlamak için insanın mutlaka yazar veya sanatçı olması gerekir mi?

İ. B.: Bunu küçüklüğümde sezgisel olarak hissediyordum. Çocukluğum bütün tarlalarında geçti, ama özgüvenim tamdı, aşağılık kompleksim olmadı. Sonra, Plovdiv'de bir teknik okulda eğitim gördüğüm sırada da, Sofya Üniversitesi'nden mezun olup Kırcaali'de gazeteci olarak çalışmaya başladığımda da, soyum, köklerim, köyüm üzerinde daha fazla odaklanmaya başladım. İşte o zaman, hem kendimi hem de köylülerimi yeniden keşfettim! Köydeşlerime Huhla'nın gelişigüzel bir yer olmadığını, kendilerinin de sıradan birileri olmadıklarını anlatmak ve kanıtlamak istedim.

Başardım da! Bunun evrensel bir gerçek olduğunu düşünüyorum. Bu, bütün insanlar ve bütün köyler için geçerlidir. Yeter ki bunun bilincine varsınlar ve sıradan olmadıklarına inansınlar! Huhla'yı hissetmek ve anlamak için ille de sanat insanı olunması gerekmez! Burası özel bir yer. Bunu burada, bu söyleşide kanıtlamaya kalkışmayacağım. Eğer biri bana inanmıyor veya köye geldikten sonra yalan söylemiş olduğumu düşünüyorsa, bu kişinin masraflarını karşılarım, sohbet sırasındaki ikram da

benden olur! Ancak sanat insanları, Huhla'nın ilham veren gücünü daha da yoğun şekilde hissediyorlar. Bunun çok sayıda örneği var. Bulgaristan'dan ve bütün dünyadan pek çok sanat insanı gelip bana bunu söylüyor! Gelin ve görün! Şapelin ve festivalin kapanış galasını düzenlediğimiz özel açık hava tiyatrosunun bulunduğu Ilinden tepesine tırmanın ve kendiniz ikna olacaksınız.

Huhla'ya dolaylı olarak da dokunabilirsiniz; Huhla doğumlu ve Huhla Gizemlerinin Fahri Köylüsü Ödülü'nün sahipleri Petır Vasilev'in ve İvaylo Balabanov'un veya kökenleri Huhla'ya dayanan Burgaslı şairler müteveffa Rosen Drumev'in (ödülün sahiplerinden biri) ve İvan Suhivanov'un şiirlerini okuyabilirsiniz.

Kanlarında Huhla'nın gücünü taşıyan dansçı, cazcı, yönetmen gibi daha pek çok Huhla kökenli sanat insanı var. Bunun dışında, bisikletçiler Nenço Hristov ve Nenço Staykov, futbolcu Plamen Hristov gibi büyük sporcular; Tırnovo piskoposu Stefan gibi din adamları da Huhla sülalelerdendir. Çok sayıda bilim ve iş insanımız var: profesörler, doktorlar, fizikçiler, matematikçiler... Bir zamanlar, merhum şair Nikola İndjov'un Huhla'da kişi başına düşen yazar sayısının, Bulgaristan Yazarlar Birliği'nin ünlü kahvehanesinin bulunduğu Sofya'nın Lenin Yerleşim Bölgesi'nde kişi başına düşen yazar sayısından daha fazla olduğu şakasını boşuna yapmamıştı. Bu gerçekten de öyle, özellikle de şu anda Huhla nüfusuna kayıtlı sadece 24 kişinin olduğu göz önünde bulundurulduğunda. Ancak, evlerimiz artık restore edildi ve ihya edildi, birçok Huhla yaz aylarında bu evleri tatil amaçlı kullanıyor, artık Almanya'dan gelen yabancılar da var. Huhla'da artık bir arsa almak zor, alırsanız da o oldukça pahalı olacaktır, çünkü fiyatlar, yakında ve uzakta köyü ünlendiren şu Huhla'nın Gizemleri sayesinde gizemli şekilde arttı.

S. K.: Yıllar içinde şenlikler sırasında sergiler, edebiyat okumaları, tartışmalar, türkü, müzik, dans yarışmaları, atışmalar düzenlemektedir... Festivalin misyonu nedir?

İ. B.: Festivalin son edisyonları *"Sınır Tanımayan İnsancılık"* başlığı altında gerçekleştiriliyor. Bu hiç de tesadüf değil. Huhla, trajedilerin yaşandığı bir yerdir. Sınırdaki bir köy. Köy sanki insan kemikleri üzerinde duruyor, en küçük çaplı kazıda onlarca iskelet çıkıyor. Yüzyıllar boyunca, Arda Nehri'nin Rodoplar'ı terk etmesinden önce sağ kıyıda yer alan ve özel bir fonksiyon yüklenen tepe için yapılan savaşlar hiç dinmemiş. Bizim için kanlı yıl olan 1913'te köy harap oldu. O yıl hayatını kaybeden 42 köydeşimiz için anıt dikildi. Ayrıca, köyden Birinci ve İkinci Dünya Savaşı'nda hayatını kaybedenler var; büyükanneleri hep siyah başörtüleriyle hatırlıyorum. Buna rağmen, işte size bir paradoks: Biz, Huhlalılar hem Yunanlarla hem de Türklerle iyi geçiniyor, dünyanın dört bir yanından insanlarla dostluklar kuruyoruz, çünkü içimizden gerçek insan özü fişkırıyor; bu öz de başkalarında insancılığı arıyor. İşte bu yüzden festivalin sloganı *"Sınır Tanımayan İnsancılık"* şeklindedir. Bence bu, bir dünya sloganı da olabilir, çünkü insan olarak varoluşumuzu anlamlandıran şey, sınır tanımayan insancılığımızdır. Üç Balkan ülkesinden şairlerle yaptığımız edebiyat okumaları bu yüzdendir. İşte bu yüzden tepemizde üç Balkan ülkesinden müzisyenler çalmaktadır. Geçen yıl ise, Huhla'nın Gizemleri Festivali sırasında, İvaylovgrad kent meydanında; Bulgarların, Yunanların ve Türklerin el ele tutunmasıyla ilk defa *Büyük Balkan Horası* oynandı. O gecenin gökyüzü altında *sınır tanımayan insancılık* kozmik şekilde yankılandı!

S. K.: Festivalin sembolleri nelerdir ve Fahri Köylü ödülü nasıl veriliyor?

İ. B.: Çok sayıda sembolümüz var ve tarih, arkeoloji ve halk psikolojisiyle bağlantılı olan bu semboller logomuzda yerini alıyorlar. Ancak en öne çıkan sembol, festivalin amblemi olarak her yıl verilen Huhla'nın Gizemleri'nin Fahri Köylüsü Ödülü'dür. Küçük heykel şeklindeki bu ödül, bir kaide üzerinde, yürümekten delinmiş bir bronz çarığı ve bunun içine yerleştirilmiş bir yerküresini tasvir etmektedir. Burada yatan mesaj, her köyün özünde küçük bir evren olarak ele alınabilecek tamamlanmış bir topluluk olduğudur; kaldı ki bir kavram olarak köy evrenselliği içerir. Huhla, gezegen ölçekli bir köyün sembolüdür. Nereye gidersen git, ne yaparsan yap, kendi İthaka'na döner gibi ona dönersin; orada kendini tartarsın, çünkü insanoğlunun en gerçek hâli, köklerinin yanındaki hâlidir. Bu dünyadaki yolculuğu sona erdiğinde, insanın sonsuza kadar huzura doğduğu yerde kavuşmak istemesi boşuna değildir.

Ödülün nasıl verildiğini şimdiye kadar kimse çözümleyemedi. Gizemli Huhla Bilimler Akademisi, ödül sahibinin adını bize görünmez bir şekilde yukarıdan salıveriyor. Biz de son ana kadar kimin ödül alacağını bilmiyoruz, çünkü ortada herhangi bir adaylık süreci falan yok! Her birimiz, her biriniz bu ödülün sahibi olabilir, yeter ki henüz resmen kimsenin tanımadığı o gizemli ordinaryüs profesörler bu yönde karar versin! O yüzden sakın cesaretinizi kaybetmeyin! Çalışın, çabalayın ve zamanı geldiğinde, ödüllendirilebilirsiniz!

S. K.: Festivale kimler geliyor?

İ. B.: Yakından da, uzaktan da gelenler var. Festivalin düzenlendiği günlerde işten güçten başımı kaldıramıyorum, herkesle konuşacak vaktim olmuyor, o yüzden yarım kalan sohbetlerimizi daha sonra sosyal medya üzerinden tamamlıyoruz. Oysa herkesle yüz yüze daha fazla konuşma zamanım olmasını isterdim. Katılımcılara imreniyorum, çünkü festival sırasında sadece yaratıcı enerjiyle şarj olmuyor, sadece mükemmel iletişim kurmakla kalmıyor, aynı zamanda birbiriyle tepede tanışıyor ve kardeş gibi oluyorlar; ömür boyu dost kalıyorlar! Ben de kendimi hepsiyle kardeş ve dost gibi hissediyorum!

S. K.: Huhla, dünyanın merkezi olduğunu iddia ediyor. Gizemli Huhla Bilimler Akademisi, köyü ziyaret eden herkese bir sertifika bile veriyor. Eğer Huhla gerçekten dünyanın merkeziyse, en uç noktası nerede bulunuyor?

İ. B.: Evet, Huhla dünyanın merkezidir, hem de merkez gözünüz görsün! Aslında Huhla sonsuzluğun merkezidir! Bu yüzden onun periferisi de sonsuzdur. Bu konuda daha fazla bilgiyi, yakında çıkmasını umduğum Huhla veya Sonsuzluğun Merkezi başlıklı yeni düzyazı kitabımda okuyabilirsiniz. İşte, biraz "ürün yerleştirme" de yaptık, ama umarım Gizemler'in hatırına bu bağışlanır!

S. K.: Huhla'nın Gizemleri'nde asla yok olmayacak olan nedir?

İ. B.: Ötekilere ve dünyaya göz kırpma. Birbirine göz kırpan insanlar savaştırmaz, dost olurlar – şatafatsız, eğip bükmeden, kırık dökmeden, gerçek şeyleri konuşurlar!

S.K.: Göksel Üzümler adlı öykünüzde “kökü toprakta, başı göklerde” olan insanlardan bahsediyorsunuz. Yeni dijital Alfa nesli çocuklarının öykünüzü anlayabileceklerini düşünüyor musunuz?

İ. B.: Çocuklara bağlı. Benim torunlarım da bu nesle ait ve sadece öyküyü anlamakla kalmıyor, aynı zamanda bunu telkin ediyorlar. Birisi San Francisco’da, diğeri ise Amsterdam’da yaşıyor ve Sofya havalimanına ayak bastıkları andan “Huhla! Huhla!” diye tezahürata başlıyorlar. “Dünyanın en güzel yerine” bir an önce ulaşmak için sabırsızlanıyorlar. Torunlarım karma evliliklerden – anne Bulgar, baba Amerikalı; anne Bulgar, baba Hollandalı, ama Bulgarcayı da, Bulgar masallarını da, Bulgar tarihi ve kültürünü de, keza Amerikan ve Hollanda kültürlerini de mükemmel bir şekilde biliyorlar. Torunlarımdan birinin bir ayağının San Francisco’da, diğerrinin Huhla’da, öteki torunumun da bir ayağının Amsterdam’da, diğerrinin Huhla’da olduğunu söyleyebilirim, ama her ikisinin de başları uzayın yüceliklerinde, evrende. 9 ve 12 yaşlarında olmalarına rağmen dünya ve evren hakkında benden daha çok şey biliyorlar. Truva Savaşı hakkında bir şeyler okuduğum sırada bana, “Dede, gerçekten böyle bir savaş olmuş, ama bu savaş hakkında yazılan her şey doğru değil, dikkatli ol!” diye öğüt veriyorlar. Ben de dikkatli oluyorum, hatta onlara danışıyorum. Ayakları yere sağlam basıyor, her zaman kendi çıkarlarını savunuyor, evde ve bahçede her işin üstesinden geliyorlar; hani salyalı çocuklar değiller. Dünya ve ülkemiz hakkında benim onların yaşındayken hiç duymadığım o kadar çok şey biliyorlar ki... Bazen onları telefon ve tablet ekranlarından ayırmak zor olabiliyor ki bu biz yetişkinler için de geçerli. Çocuklarımızın “ekran çocuğu” olmaması en çok ebeveynlere, okula ve yaşadıkları ülkenin kültürüne bağlı. Bulgaristan’da çocuklar bu bağımlılık riski altında ve şimdiden yüzyılın bu yeni hastalığından onları tedavi eden klinikler var! Torunlarımlın nesli için endişeleniyorum ve o yüzden bu konuda sessiz kalmamalıyız!

S. K.: Huhla için hayaliniz nedir?

İ. B.: Huhla için her daim hayal kuran insanların olması! Dünya için de!

S. K.: Teşekkür ederim! Sizinle Huhla’da buluşmayı diliyorum.